

Középpontban a talajtakarásos parlag

Most, 2023 őszén a gazdálkodókat foglalkoztató egyik lényeges kérdés, hogy **2024-ben mi számít majd HMKÁ 8-ban elszámolható, talajtakarással rendelkező parlagterületnek.** Ugyanis az idei évtől eltérően, Magyarország és számos más tagállam határozott, HMKÁ 7-8 derogációt támogató álláspontja ellenére, az Európai Bizottság a jövőre nézve nem látja szükségesnek, hogy a gazdálkodók parlagterületeiken élelmiszcélú növénykultúrákat termelhessenek, és azokat egyidejűleg HMKÁ 8-ba is beszámíthassák. Ezért fontos, hogy a gazdálkodók vetéseiket úgy tervezzék meg, hogy azok megfeleljenek a HMKÁ 7 szerinti vetésváltási, valamint a HMKÁ 8 szerinti nem termelő terület szabályoknak. Az említett HMKÁ 7 és 8 előírásokat egy korábbi [közleményünkben](#) már kifejtettük. Jelen tájékoztatás célja annak ismertetése, hogy azok a gazdálkodók, akik a **HMKÁ 8 előírás teljesítésekor talajtakarásos parlagterületet is el kívánnak számolni 2024-ben, a derogáció hiányában azt milyen módon tehetik meg.**

Alapvetően **parlagon hagyott területnek** azt tekintjük, amelyen **január 1. és augusztus 31. között** semmilyen növénykultúrát **nem vetnek vagy telepítenek**, és nem takarítanak be, illetve amelyen **kizárólag tisztító kaszálást és mechanikai gyomirtást** végezhetnek a gazdálkodók. A növényvédőszer-használat sem megengedett, mint ahogyan azt már a zöldítésben alkalmazott ökológiai jelentőségű területeknél (EFA) korábban megszokhattuk. A HMKÁ 8. előírás alkalmazása során, ezen feltételek betartásán túl, kizárólag olyan parlagon hagyott terület fogadható el, amelyről a pihentetési időszakban a **kaszálékot nem hordják le.** Rendkívül fontos azt tudatosítani, hogy a HMKÁ 8-ban elszámolható **parlagterületnek** mindenképpen valamilyen **talajtakarással kell rendelkeznie.** Vagyis az előző időszak zöldítési szabályaiból ismert, talajtakarás nélküli EFA-parlagterület HMKÁ 8-ban már nem elszámolható. Tehát a pihentetési időszak alatt gondoskodni kell a talaj takarásáról, **amire alapvetően három lehetősége van a gazdálkodónak:** első a **talajtakaró növényzet** vetése, vagy telepítése, a második a **méhlegelő és vadvirág keverék** vetése, vagy telepítése, a harmadik pedig a **tarlómaradványok** és spontán **megjelenő növények** meghagyása. Az alábbiakban ezeket ismertetjük részletesen.

A parlagterületen a talajtakarásnak a talaj szempontjából leghasznosabb és **leginkább kívánatos módja a vetett/telepített talajtakaró növényzet.** Ebben az esetben az alábbi felsorolásban szereplő növények vagy kizárólag ezek keverékének vetésével vagy telepítésével létrejött parlagterület fogadható el. A felsorolt növényeknél az alábbi táblázatban egyértelműen jelöltük, hogy önmagukban is, vagy a listán található más növényvel együtt vetve, vagy telepítve fogadhatók el talajtakaró növényzetként.

Növény	Takarónövényként vethető, vagy telepíthető
Fehérvirágú édes csillagfűrt	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Sárgavirágú édes csillagfűrt	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Kékvirágú édes csillagfűrt	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Takarmánybükköny (Tavaszi bükköny)	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Szöszösbükköny	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Pannonbükköny	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Lucerna	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Komlós lucerna	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Sárkerek lucerna	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek

Tarkavirágú lucerna	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Vöröshere	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Bíborhere	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Fehérhere	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Korcshere (svédhere)	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Perzsahere (fonákhere)	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Alexandriai here	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Lódi lóhere	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Sárgavirágú somkóró (orvosi somkóró)	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Fehérvirágú somkóró	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Takarmánybaltacim	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Szarvaskerep	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Nyúlszapuka	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Szeradella	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Koronás baltavirág	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Réparepce	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Tifon	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Tarlórépa	Kizárólag e lista más növényével telepíthető vagy vethető takarónövénynek
Takarmányrépa	Kizárólag e lista más növényével telepíthető vagy vethető takarónövénynek
Csicsóka	Kizárólag e lista más növényével telepíthető vagy vethető takarónövénynek
Murokrépa	Kizárólag e lista más növényével telepíthető vagy vethető takarónövénynek
Tarka koronafürt	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Keleti kecskeruta	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Mézontófü (Facélia)	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Füves lucerna	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Füves here	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Takarmánymályva	Kizárólag e lista más növényével telepíthető vagy vethető takarónövénynek
Lósóska	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Ideiglenes gyepe	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Füves mezsgye	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Zöldugar kultúra	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Ebtipp	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Óriás tipp	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Fehér tipp	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Cérnatipp	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Francia perje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Csenkeszperje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Olasz perje (szálkás perje)	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Angol perje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Hibrid perje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Ligeti perje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Réti perje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Mocsári perje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Sovány perje	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Magyar rozsnok	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Zöld Pántlikafű	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Csomós ebír	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Nádképző csenkesz	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek

Juhcsekesz	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Réti csekesz	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Vörös csekesz	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Veresnadrág csekesz	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Gumós komócsin	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Réti komócsin	Önmagában is vethető vagy telepíthető takarónövénynek
Rozs	Kizárólag e lista más növényével telepíthető vagy vethető takarónövénynek
Fekete zab (homoki zab)	Kizárólag e lista más növényével telepíthető vagy vethető takarónövénynek

Szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy kizárólag a **2024. évben**, amennyiben a gazdálkodó a vetett, vagy telepített **talajtakarást választja** az adott területen, és **parlagterületnek** szeretné elszámolni, **de 2023. év őszen** oda már elvetett olyan növényt, ami **nem szerepel a fenti listában**, akkor a teljes területen legkésőbb a **2024. évi egységes kérelem** benyújtására nyitva álló időszak **végéig szárazúzást kell végeznie**, és azt az egységes kérelem rendeletben szereplő módon majd **be kell jelentenie**.

Méhlegelő keverék vagy vadvirágos keverék vetésével, vagy telepítésével is létrehozható a talajtakarás. Ebben az esetben a parlagterületre jellemző pihentetési időszak megtörhető; ugyanis abban az esetben, ha a gazdálkodó ezzel szeretné létrehozni parlagterületén a talajtakarást, akkor a minősített szaporítóanyag felhasználása mellett vadvirágos keverék és a méhlegelő keverék vetését vagy telepítését **tárgyév április 15-ig elvégezheti**. A méhlegelő keverékként vethető fajok listája megegyezik majd az **AKG-ből ismert méhlegelő növények** listájával.

A **vadvirágos keverék** fogalma **újdonságnak** számít a támogatáspolitikában. A nemzetközi gyakorlatot követve olyan növényállomány kialakítása a cél, ahol valamilyen **meglévő keverékbe**, pl. gyepalkotókkal, zöldtrágya-növényekkel elegyítünk 5-10 százaléknyi arányban az alábbi **listán szereplő fajokból hármat-négyet** a biodiverzitás és az ízeltlábúak életterének kiterjesztése érdekében. Várhatóan a **következő növények minősülnek majd vadvirágnak** a 2024-es támogatási évtől:

Vadvirág tudományos neve	Vadvirág magyar neve
Achillea millefolium	Közönséges cickafark
Agrimonia eupatoria	Közönséges párlófű
Angelica sylvestris	Erdei angyalgyökér
Anthemis arvensis	Parlagi pipitér
Anthemis tinctoria	Festő pipitér
Anthoxanthum odoratum	Borjúpázsit
Anthriscus sylvestris	Erdei turbolya
Barbarea vulgaris	Borbálafű
Bellis perennis	Százsorszép
Betonica officinalis	Bakfű

<i>Calendula officinalis</i>	Körömvirág
<i>Campanula persicifolia</i>	Harangvirág
<i>Campanula rapunculus</i>	Raponcharangvirág
<i>Campanula rotundifolia</i>	Kereklevelű harangvirág
<i>Campanula trachelium</i>	Csalánlevelű harangvirág
<i>Capsella bursa pastoris</i>	Pásztortáska
<i>Carduus nutans</i>	Fodros bogáncs
<i>Centaurea cyanus</i>	Búzavirág
<i>Centaurea jacea</i>	Réti imola
<i>Centaurea scabiosa</i>	Vastövű imola
<i>Chrysanthemum leucanthemum</i>	Vad margaréta
<i>Cichorium intybus</i>	Mezei katáng
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borsfű
<i>Consolida orientalis</i>	Keleti szarkaláb
<i>Consolida regalis</i>	Vetési szarkaláb
<i>Coronilla varia</i>	Tarka koronafürt
<i>Crepis biennis</i>	Réti zörgőfű
<i>Crepis rhoaedifolia</i>	Pipacslevelű zörgőfű
<i>Cynoglossum officinale</i>	Ebnyelvűfű
<i>Dianthus deltoides</i>	Réti szegfű
<i>Dipsacus fullonum</i>	Erdei mácsonya
<i>Eryngium planum</i>	Kék iringó
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Sédkender
<i>Filipendula ulmaria</i>	Réti legyezőfű
<i>Galium verum</i>	Tejoltó galaj
<i>Hypericum perforatum</i>	Közönséges orbáncfű
<i>Hypochaeris radicata</i>	Kacúros véreslapu
<i>Isatis tinctoria</i>	Festő csülleng
<i>Knautia arvensis</i>	Mezei varfű
<i>Lathyrus pratensis</i>	Réti lednek
<i>Leontodon hispidus</i>	Közönséges oroszlánfog
<i>Leonurus cardiaca</i>	Szúrós gyöngyajak

<i>Leucanthemum vulgare</i>	Réti margitvirág
<i>Linaria vulgaris</i>	Közönséges gyújtoványfű
<i>Linum perenne</i>	Vad len
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Réti kakukkszegfű
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Közönséges lizinka
<i>Lythrum salicaria</i>	Réti füzény
<i>Malva moschata</i>	Pézsamályva
<i>Malva sylvestris</i>	Erdei mályva
<i>Melandryum noctiflorum</i>	Estvéli mécsvirág
<i>Orlaya grandiflora</i>	Nagyvirágú laputurbolya
<i>Ornithopus sativus</i>	Csibeláb
<i>Papaver rhoeas</i>	Mezei pipacs
<i>Pastinaca sativa</i>	Pasztinák
<i>Pimpinella major</i>	Nagy földitömjén
<i>Pimpinella saxifraga</i>	Hasznos földitömjén
<i>Plantago lanceolata</i>	Lándzsás útifű
<i>Plantago media</i>	Réti útifű
<i>Potentilla neumanniana</i>	Tavaszi pimpó
<i>Prunella vulgaris</i>	Közönséges gyikfű
<i>Reseda lutea</i>	Vadrezeda
<i>Rumex acetosa</i>	Mezei sóska
<i>Salvia austriaca</i>	Osztrák zsálya
<i>Salvia pratensis</i>	Mezei zsálya
<i>Sanguisorba minor</i>	Csabaíre
<i>Saponaria officinalis</i>	Orvosi szappanfű
<i>Silene dioica</i>	Piros mécsvirág
<i>Silene latifolia</i>	Fehér mécsvirág
<i>Silene vulgaris</i>	Hólyagos habszegfű
<i>Sinapis arvensis</i>	Vadrepce
<i>Tanacetum vulgare</i>	Gilisztaűző varádics
<i>Thymus pulegioides</i>	Hegyi kakukkfű
<i>Tragopogon orientale</i>	Közönséges bakszakáll

Tragopogon pratensis	Réti bakszakáll
Trifolium arvense	Tarlóhere
Trifolium campestre	Mezei here
Trifolium vesiculosum	Hólyagos here
Tripleurospermum inodora	Kaporlevelű ebszékfü
Verbascum lychnitis	Csilláros ökörfarkkóró
Verbascum nigrum	Fekete ökörfarkkóró
Verbascum thapsiforme	Ökörfarkkóró
Vicia angustifolia	Vetési bükköny
Xeranthemum annua	Vasvirág

Végezetül a tarlómaradványok, illetve a spontán megjelenő zöld növényzet területen hagyásával is megvalósulhat a talajtakarás. Amennyiben a gazdálkodó ezt a talajtakarási módot választja a tábláján, úgy ott a spontán megjelenő zöld növényzet tekintetében **kaszálással vagy szárzúzással meg kell akadályoznia a virágzást**, illetve a szaporítóképletek kialakulását a teljes táblán – függetlenül attól, hogy a spontán zöld növényzet az előző kultúrnövény árvakelése vagy közönséges gyomnövény, beleértve a veszélyes és invazív gyomokat is. Hiszen a támogatható területekhez kapcsolódó minimumkövetelmények betartásával ezeken a területeken is meg kell akadályozni a veszélyes gyomnövények, valamint az inváziós növények terjedését, amelyre megfelelő módszer a virágzás és szaporítóképlet kialakulásának megakadályozása. A parlagon hagyott területen a kultúrállapot fenntartása tehát minden esetben kizárólag a tisztító kaszálással és a szárzúzással megengedett.

Fontos továbbá, hogy a HMKÁ 8 keretében elszámolni kívánt parlagon hagyott területen a pihentetési időszakban növényvédő szer – beleértve a csávázott vetőmagot – nem juttatható ki! Egyúttal emlékeztetünk, hogy ezeken a területeken termeléshez kötött támogatás nem vehető igénybe tárgyévben.